

Badische Landesbibliothek Karlsruhe

Digitale Sammlung der Badischen Landesbibliothek Karlsruhe

Joh. Jonstoni Thaumatographia Naturalis

Jonston, Jan

Amstelodami, 1661

Caput XX

urn:nbn:de:bsz:31-97032

CAPUT XX.
DE CRYSTALLO,
Iride & Adamante.

DE octu Crystalli dissentiant scriptores. Vehementiore gelu fieri ex nive vel glacie author est *Plinius l. 37. cap. 2.* Succum intra terram à frigore condensatum statuit *Agricola. l. 6. fossil.* Prior videtur amplectenda. Non tantum id nomen postulat, sed & loci natales. Invenitur enim in iis ubi hybernæ nives sunt, in Alpium adeo inviis, ut plerumque fune pendentes eum attrahant. In Asia & Cypro aratro eruitur & à torrentibus deportatur. *Scal. Exerc. 119.* E rupibus Percinianis, quæ sunt in extremis Noricis, & summis ibidem montibus nulla humo teclis avellitur. In est illi interdum argentum rude, plumbaginis colore. Varium eidem pondus. In India tam ampla est inventa, ut ex ea vas fieret, quatuor capiens sextarios. Livia Augusta unam in Capitolio dicavit, ex hac libratum quinquaginta amphora. Raro inveniuntur solitaria, una plures sæpius radice nituntur, junctim modo assurgentes, separatim modo: jacent nonnunquam affixæ, ut avellere arduum videatur opus. Omnis verò Crystalli muto, ac universum corpus est sexangulus. A Solis liquari nequit calore, summa enim frigoris intensio, tantam ei soliditatem attulit, ut vinci modico nequeat. Impatiens tamen fervoris *Bodin. l. 2. Theat. Natura.* Ardentissimis enim fornacibus, diuturna que flamma liquatur, liquata rursus concrevit, & in calicem crystallinum, liquor si infundatur calidus, rumpitur. Vertiginis putatur hostis appensa, & ex ejus poculo, illius bibitur gratia. *Plater. l. 1. de l. f.* Fiunt ex ea calices & trullæ, qualem à matrefamilias, non divite H--S. C. L. Mercatam scribit *Plinius.* Habuit unam Pancirolla splendida materia, adeò translucentem, ut aër fere videretur, extremis solum visui expositis partibus. Con-
tinebat Chelidrum, qui ore aperto deglutiturus agnel-

lum, ab opposita impediatur ciuce. *Panciroll. de Veterib. Deperd. l. 1. Iris* candida etiam gemma est. Si habet sexangulam formam, exposita Solis per fenestram penetrantibus radiis, arcus cœlestis in aduersam parietem jacit colores. *Adamas* in multis invenitur metallis. Nucleum avellanæ non excedit Indicus, milii magnitudinem Cenchros: *Agricola. l. 6. de fossil.* Multa de ea Veteres. Nullis, nempe, ictibus frangi posse, Magneti vim adimere, igni ita resistere, ut nunquam incalcescat. Contrarium experti Neoterici. *Camer. Memorab. Medic. cap. 8. m. 42.* Nam & in scobem malleo redigitur, & ferreo atteritur pistillo. Ignibus cedit, & in calcem flamma diuturna redigitur. Attamen, quamvis igni appositus horæ spacio suum amittat splendorem, eundem recuperat politus, minuto splendore. Expertum, in mutuo attritu sic glucinari, ut facile separari non possit. *Bodin. Theatri Natura, l. 2. Visus* ubi incaluisse trahere festucas: *Garzias ab Horto, l. 1. Arom. cap. 47.* Pulverem illius propinatum dysenteriam gignere hæcenus creditum, falsum compertum. Devoraverunt quosdam mancipia ut furtum tegerent, integros illæsa egresserunt valetudine. Drachmæ unius pondere sub forma scobis propinatus non magis quam panis obfuisse dicitur. *Cardan. l. 2. tract. 5. Contrad. 9.* Turcarum Imperator 50000. aureorum pro uno dedit.

C A P U T XXI.

DE OPALO, SMARAGDO,
Heliotropio, & Topazio.

Opalus gemma est, quæ cum inclinatur, est illi carbunculi tenuior ignis, est amethysti fulgens purpura, est Smaragdi virens mare, & cuncta pariter incredibili mixtura lucentia. *Smaragdus* vicinum ærem proprio ita inficit tinetu, ut nec lucernis, nec umbris cedat. Hinc in aquam positus major apparet spectantibus. Qui non omnino virides ex illis nascuntur, vino & oleo.